

Kara' iwilay ato Karaacangay

Sa' ayaw i, mangalay kako a mitengil titaanan, masamaanay kako a tamdaw sa kiso? Kara' iwilay iri haliacangay?

O kara' iwilay ato karaacangay haw i, o harateng no tamdaw. Onini a harateng i, o cecay no pasapinang to caayay ka lecad a 'orip ato wayway ato pinangan no tamdaw konini. Matiya o kasasiroma no to'eman ato taengad. Itini kita a mafana', o mamasamaan ko 'orip nonini a tamdaw ano mato' as, o mamasamaan ko sepoc no tayal ningra. Itini i harateng ningra ko pi' arawan ato piditekan ita to tayal. O roma sato, o sakamatira no harateng no cecay a tamdaw haw i, latek nani mamang pakayni i pikiw^ iko no ina ato mama, ano caay i, pakayni i pinangan no niyaro'. O roma sato, o masamaanay a idang ko tihi ningra, ato itini i nipicodad ningra a masapinang ko matiniay a hareteng. Matiniay a harateng, matiya o misolotay to faloco' no tamdaw, pasacowa ko malolalan no miso, pasa' amis ira pasaetip, mato saanay ko matiniay i faloco'. Saka o sasafaloco' en no mita ko matiniay a harateng.

tinako, ira ko tatosay a micodaday, malecad caay ka nga' ay ko nisekingan,

O ma'iwilay ko harateng i, sowal sa: aya! O hatiniay ko fana' ako, ano samaamaanen ako i, o hahatiratira aca saan.

O maacangay ko harateng i, sowal sa: aya! O nikacaay ko edeng no lalok ako konini, ano malalok a misa' icel i, o mamafilo kona seeking saan.

Saka tosa a tinako, pakayniay no maomahay. Miso' ayaw to mama' orad to i kacanglahan a palapatan,

O ma' iwilay ko harateng i, sowal sa: aya! O mamalahol ko lamit no pinaloma, latek caay ka nga' ay ko litod nonini a nihecaan saan.

O maacangay ko harateng i, sowal sa: hai fangcal a ma' orad, o sapananom, o sakaromahad no kalo pinaloma konini a 'orad saan.

Nikaorira, o harateng no tamdaw haw i, hahahatira caay ka saan, manga' ay to a mamasomad. Ano cifaloco' mangalay kita a misomad to pinangan no tiring haw i, mamasomad to. Ano acangen ita a lipahak ko faloco' i, miliyas ko karetegay a harateng, saepi' ko faloco'. Kaolahan no idang ato malemed ko kalo demak ato tayal ita. Caay ka hatira aca, mapalipahak ita ko laloma' an ita, o kapot ita a matayal, halo fiyafiyaw no mita. Kakaolahen no tamdamdam, o cecay no sakacakat no 'orip itini i niyaro ato i aniniay a siyakay. Ira ko sowal no cecay o citanenga a tamdaw, sowal sa:

Ano masomad ko harateng iso i, masomad ko nisafaloco' an iso;

Ano masomad ko nisafaloco' an iso i, masomad ko pinangan iso;

Ano masomad ko pinangan iso i, masomad ko wayway iso;

Ano masomad ko waway iso i, masomad ko tayal iso;

Ano masomad ko tayal iso i, masomad ko 'orip iso.

Orasaka, ano mangalay a masomad ko 'orip, somaden ko harateng.

Saka parikor to sowal, kita o wawa no Pangcah, aka ka rarima, acangen ko hareteng, salipahaken ko faloco', aka ka pidah, sa fa' ina' inayen ko harateng. Ano matini ko harateng ita haw i, o cecay no sakaci' icel no tiring, ato sapadiheko a mitoker to idang ato kapot. Nanay maacang malemed kita o pangcah.

106 年全國語文競賽原住民族語朗讀【秀姑巒阿美語】 高中學生組 編號 3 號
悲觀與樂觀

首先，想請教大家，你有沒有想過自己是偏向悲觀還是樂觀的人？

悲觀與樂觀是人的一種思維也是一種信念。這個信念會決定我們做事的方法與處世的態度，對一個人的影響既深且遠。其觀念的形成主要受父母的影響、從小生活的環境、家庭的社會地位、所受的教育程度和所交往的朋友，都有著很大的關係，這二者間差異之大可謂天壤之別。

就舉兩個例子，兩個學生考試成績不佳：

悲觀的學生：認為自己不夠聰明，再怎麼努力也沒辦法考好。

樂觀的學生：檢討沒有充分準備，只要努力下次一定考好。

另外，兩個農夫面對即將到來的春雨：

悲觀的農夫：農作物的根會爛，收成會受影響。

樂觀的農夫：農作物得以澆灌，萬物得以生息。

然而，這種思維不是不能改變的，只要我們自己願意改變，凡事朝積極正面的方面去思考，不但可以讓自己有樂觀的個性，這種個性也會帶來更多的友誼，帶來好運，跟這種思維的人相處也會帶給人鼓勵和正向的觀念，也會因自己有這種個性而帶來許多機會。有句很有哲理的一句話：信念改變思維，思維改變心態，心態改變行動，行動改變習慣，習慣改變性格，性格改變命運。要改變命運，先確立信念！

所以，要當現代的原住民青年，就要樂觀積極、知足常樂、正面思考、勇敢面對、它不但具有感染性，對自己有正面的助益，也為朋友及他人帶來鼓勵，願大家都能成為一個積極樂觀的人。